مجله علوم پزشکی زانکو/ دانشگاه علوم پزشکی کردستان/ پاییز ۱۳۹۹/ ۴۱-۳۲

مقاله پژوهشی
(Originalpaper)

بررسی ارتباط معیارهای همسرگزینی با رضایت زناشویی در بین مراجعین به مرکز مشاوره ازدواج شهرستان کامیاران در سال ۱۳۹۶-۱۳۹۵

فایق یوسفی[۱]، چنگیز رستمی[۲]، مسعود مرادی[۳]،آسو اردلان[۴]، کمال رضائیان[۵]

۱- دانشیار گروه روان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

۲- کارشناس ارشد روان شناسی بالینی، شبکه بهداشت و درمان شهرستان کامیاران، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

۳- کارشناس ارشد آمار حیاتی، معاونت پژوهش دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

۴- کارشناس ارشد آموزش بهداشت، شبکه بهداشت و درمان شهرستان کامیاران، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

۵- کارشناس مبارزه با بیماریها ، شبکه بهداشت و درمان شهرستان کامیاران، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

نویسنده مسئول* تلفن:۰۹۱۸۱۷۰۸۵۲۰ پست الکترونیک: rostamy_ch59@yaho.com

چکیده

زمینه و هدف: ازدواج نخستین پیمان عاطفی و قانونی در زندگی ما به شمار می‌آید. گزینش همسر بی-گمان یکی از مهم‌ترین تصمیم‌هایی است که ما در زندگی خود می‌گیریم. هدف از انجام این پژوهش بررسی ارتباط معیارهای همسرگزینی با رضایت زناشویی در بین مراجعین مرکز مشاوره‌ی ازدواج شهرستان کامیاران در سال ۱۳۹۶ بود.

مواد و روش کار: این پژوهش به صورت مورد-شاهدی می‌باشد. در این پژوهش جامعه‌ی آماری شامل کلیه‌ی زوجین مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره‌ی ازدواج شهرستان کامیاران در سه ماهه‌ی اول سال ۱۳۹۵ بود که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. سپس پرسش‌نامه‌های اولویت بخشی ملاک‌های همسرگزینی (حین ازدواج و یک سال بعد از آن) و پرسش‌نامه‌ی رضایت زناشویی اینریچ در اختیار آن‌ها قرار گرفت. اطلاعات به دست‌آمده با استفاده از آزمون‌های t-test و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که میانگین نمرات ملاک‌های محتوای همسرگزینی بعد از ازدواج نسبت به میانگین این نمرات قبل از ازدواج، به صورت معنی‌داری بالاتر است. همچنین، بین رضایت زناشویی با ملاک‌های فرآیندی ارتباط معنی‌داری وجود دارد که این ارتباط معکوس است (P=۰/۰۲۸ و r=۰/۲۸).

بحث و نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج به‌دست‌آمده و با توجه به اهمیت انتخاب همسر، برگزاری کارگاه‌ها و همایش‌های آموزش پیش از ازدواج برای جوانان به منظور تمیز علایق، تمیز سلایق و روشن‌سازی هر چه بیشتر ملاک‌های مهم انتخاب شریک زندگی، به امید کاهش طلاق و شکل‌گیری خانواده‌های سالم و به دور از مشکل، ضروری می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: همسرگزینی، رضایت،ازدواج، زناشویی، کامیاران

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-13]

مقدمه

ازدواج[1] و همسرگزینی[2] فرآیندی است شامل؛ بررسی و سنجش ویژگی‌ها و جایگاه همسر آینده از جنبه‌های گوناگون مانند ویژگی‌های ظاهری، درآمد، جایگاه اجتماعی– اقتصادی، سطح تحصیلات، جایگاه شغلی، جایگاه خانوادگی و غیره. به طوری که مجموعه‌ی این ویژگی‌ها رفتار انتخاب همسر را شکل می‌دهند (۱).

برخی از این ویژگی‌ها از اولویت بالاتری برخوردارند و تأثیر بیشتری در رفتار انتخاب همسر دارند. اولویت‌بندی این ویژگی‌ها تحت عنوان معیارهای همسرگزینی، بر اساس انتظاراتی شکل می‌گیرد که از همسر و یا عروس آینده‌ی فرد و یا خانواده وجود دارد (۲).

در گذشته ازدواج‌ها نه تنها بیشتر به صورت دگرانتخابی و مرد محور بوده، بلکه معیارهای انتخاب نیز از معیارهای دیگران بوده‌است. هنگامی که پسری در خانواده به سن بلوغ و ازدواج می‌رسید؛ والدین او، بر اساس برخی معیارهای منبعث از مصالح و منافع خانوادگی، دست به انتخاب همسر برای پسرشان می‌زدند و به عبارتی دیگر؛ مردان زن انتخاب نمی‌کردند، بلکه برای آن‌ها زن انتخاب می‌شد. در واقع، این خانواده‌ی پسر بود که بنابر معیارهای خود، دختری را برای پسر خود انتخاب می‌کرد و خانواده‌ی دختر فقط می‌توانست به انتخاب‌شدن دختر خود بنابر معیارهای مورد نظرشان جواب مثبت یا منفی بدهد. امروزه اگرچه رفتار همسرگزینی کمتر حالت دگرانتخابی دارد و نقش فرد در این فرآیند افزایش یافته است؛ ولی هنوز، انتخاب کردن مردان و انتخاب شدن زنان تداوم دارد (۳).

در فرهنگ‌های مختلف شیوه‌های مختلفی برای همسرگزینی وجود دارد (۴). قبل از دهه‌ی اول قرن بیستم در غرب، دختر و پسر برای ازدواج همدیگر را می دیدند، چند جلسه با هم صحبت می‌کردند و والدین نیز در ازدواج فرزندان نقش پررنگی بر عهده داشتند (۵). در ایران هم، مانند دیگر جوامع، در گستره‌ی ارزش‌های همسرگزینی، دگرگونی‌هایی ایجاد شده‌است. بسیاری از جوانان ترجیح می‌دهند، بدون توجه به چارچوب‌های فرهنگی-سنتی وارد روابط پیش از ازدواج شده و سپس به ازدواج اقدام کنند (۴). این روابط عاطفی و صمیمانه، که اغلب دور از نظر خانواده صورت می‌پذیرد، شامل طیفی از ارتباط غیرحضوری تا ارتباط جنسی می‌شود (۶). خانواده‌ها نیز در این ارتباط‌ها نقش کم‌رنگی دارند (۴). این ارتباط‌ها اکثرا با وابستگی عاطفی و دلبستگی طرفین همراه است. این تغییر در نوع همسرگزینی، پایداری خانواده و سازگاری زوجین را دست‌خوش تغییرات اساسی کرده‌است (۶).

وینچ (۱۹۹۹) معتقد است که رضایت زناشویی، انطباق بین وضعیت موجود فرد در روابط زناشویی با وضعیت مورد انتظار اوست (۷). طبق این تعریف، رضایت زناشویی زمانی محقق می‌شود که وضعیت موجود فرد در روابط زناشویی مطابق آنچه که وی انتظار داشته‌است باشد. در واقع رضایت زناشویی نگرش مثبت و لذت‌بخشی است که زن و شوهر از جنبه‌های مختلف روابط زناشویی خود دارند (۸).

روف[3]، به طور کلی، رضایت زناشویی را احساسات مثبت، دوست داشتن، رضایت جنسی، توافق در امور اقتصادی، خانه‌داری و تربیت کودک می‌داند (۸).

با در نظر گرفتن نقشی که رابطه‌ی زناشویی می‌تواند بر مفهوم بهداشت روانی داشته‌باشد؛ شناسایی

1 . Marriage
2 . mate selection preferences
3 . Rofe

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-13]

عوامل مؤثر در رضایت‌مندی زناشویی می‌تواند اقدام مهمی در حیطه‌ی روابط زناشویی به شمار آید. از طرفی دیگر، افزایش آمار طلاق در جوامع باعث ایجاد انگیزه‌ای در محققین برای یافتن عوامل مؤثر در ثبات و رضایت‌مندی زناشویی شده‌است. طلاق یک مشکل اجتماعی حساس با پیامدهای جدی برای سلامت روانی و جسمی همسران و فرزندان است (۹).

رضایت زناشویی یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین عوامل در تداوم یک زندگی موفق، سالم و شاد محسوب می‌شود. انتخاب همسر یکی از عوامل موثر در رضایت زناشویی است. با توجه به اینکه طلاق یک مشکل اجتماعی حساس با پیامدهای جدی برای سلامت روانی و جسمی زوجین و فرزندان است و افزایش آمار طلاق در کشور ما انگیزه‌ای در محققین برای یافتن عوامل موثر در ثبات و رضایت‌مندی زناشویی شده‌است؛ شاید نتایج این تحقیق بتواند پایه‌ای برای تحقیقات بعدی باشد تا با مداخلات به هنگام به سوی پیشگیری از طلاق گام برداشته و نسل سالم‌تری در آینده داشته‌باشیم.

مواد و روش کار

این پژوهش به صورت مورد-شاهدی می‌باشد. در این پژوهش جامعه‌ی آماری شامل کلیه‌ی زوجین مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره‌ی ازدواج شهرستان کامیاران در سه ماه اول سال ۱۳۹۶ است، که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. معیارهای ورود عبارت بودند از؛ رضایت از شرکت در مطالعه، داشتن سواد خواندن و نوشتن، و داشتن حداقل یک سال تجربه‌ی زندگی مشترک با هم. زوجینی که قادر به خواندن و نوشتن نبودند و یا زندگی مشترک آن‌ها به طلاق منجر شده‌بود، از مطالعه خارج شدند. جهت تعیین حجم نمونه از فرمول زیر استفاده‌شد که با در نظر گرفتن توان آزمون ٪۸۰ و سطح اطمینان ٪۹۵ با جای‌گذاری مقایر انحراف معیار(۲۴/۶۱) و میانگین‌های (۱۴۴/۵۷ و۱۵۸/۴۳)، حجم نمونه‌ای برابر با ۲۵ به دست آمد که جهت اطمینان بیشتر در هر گروه ۳۰ زوج مورد بررسی قرار گرفتند.

$$n=\frac{(Z_{\beta}+Z_{1-\alpha/2})^2\sigma^2}{(\mu_1-\mu_2)^2}$$

جهت گردآوری داده‌های پژوهش از پرسش‌نامه‌های زیر استفاده گردید:

الف. پرسش‌نامه‌ی رضایت زناشویی اینریچ[4]: این پرسش‌نامه به دست اولسون و ویلسون (۱۹۸۹) تدوین شده‌است (۱۰). نسخه‌ی اصلی این پرسش‌نامه دارای ۱۱۵ ماده بود ولی بعدها فرم ۲۵ ماده‌ای و در نهایت ۴۷ ماده‌ای آن ساخته شد (۱۰). فرم کوتاه این پرسش‌نامه توسط سلیمانیان (۱۱) تهیه شده‌است که دارای ۴۷ پرسش است. این پرسش‌نامه به روش لیکرت پنج گزینه‌ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم نمره‌گذاری می‌شود. پایایی این ابزار از راه آلفای کرونباخ ۰/۶۵ و روایی آن ۰/۹۵ برآورد شده است (۱۱).

ب. پرسش‌نامه‌ی اولویت بخشی ملاک‌های همسرگزینی

این پرسش‌نامه شامل ۲۲ ملاک انتخاب همسر در دو موقعیت: الف) موقعی که هنوز ازدواج نکرده‌اید و یا در حال ازدواج هستید و ب) وقتی که چند سالی از ازدواج شما گذشته‌باشد، می‌باشد و شامل گزینه‌های بسیار بی‌اهمیت، بی‌اعتنا، مهم، بسیار مهم است (این پرسش‌نامه برگرفته از مقاله‌ی بررسی مقایسه‌ای ملاک‌های همسرگزینی در زنان و مردان شیرازی در دو موقعیت هنگام ازدواج واکنون می‌باشد). این پرسش‌نامه در اختیار پنج نفر از استادان روان‌شناسی قرار گرفت و روایی آن تایید شد. پایایی این پرسش‌نامه از طریق آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۱ محاسبه شده و مورد تایید قرارگرفت (۱۲).

4. Enrich

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-13]

جهت اجرای کار پس از کسب تاییدیه اخلاقی از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کردستان و ضمن کسب اجازه از مدیریت محترم شبکه‌ی بهداشت و درمان شهرستان و ارائه‌ی توضیحات لازم به شرکت‌کنندگان در مورد پژوهش و اطمینان‌دهی درخصوص محرمانه ماندن اطلاعات دریافت شده، رضایت تمام نمونه‌ها به صورت کتبی اخذ شد. نمونه‌ها به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. پس از توضیح اهداف پژوهش ، در ابتدای مطالعه سوالات دموگرافیک، پرسش‌نامه‌ی اولویت بخشی ملاک‌های همسرگزینی و پرسش‌نامه رضایت زناشویی اینریچ در اختیار زوجین قرار گرفت.

برای تجزیه و تحلیل و بررسی متغیرها از آمار توصیفی و استنباطی نظیر فراوانی، درصد، ضریب همبستگی پیرسون، آزمون‌های من-ویتنی، ویلکاکسون و آزمون‌های t-test استفاده شده است. پس از جمع‌آوری، اطلاعات از طریق نرم‌افزار Spss-20 مورد تجزیه و تحلیل قرارگرفتند.

یافته‌ها

با توجه به این که حجم نمونه این پژوهش ۳۰ زوج بود؛ در ابتدا پرسش‌نامه در بین ۶۰ نفر توزیع شد. به دلایل مختلفی از جمله جدایی بعد از یک سال، قسمت دوم پرسش‌نامه ملاک‌های انتخاب همسرگزینی تکمیل نشد. در این مطالعه ۳۰ زن و ۳۰ مرد شرکت کردند. میانگین سن مردان ۲۶/۲۰ سال (با انحراف معیار۳/۵۵) و میانگین سن زنان ۲۱/۶۰ سال (با انحراف معیار ۵/۵۷) بود. از ۳۰ زن مورد بررسی، یک نفر محصل و بقیه خانه‌دار بودند. در مردان نیز اکثراً (۹۰٪) شغل آزاد داشتند و بقیه کارمند بودند. ۷ نفر (۲۳/۳٪) از مردان تحصیلات زیر دیپلم، ۱۳ نفر (۴۳٪/۳) تحصیلات دیپلم و ۱۰ نفر (۳۳٪/۳) تحصیلات دانشگاهی داشتند. ۱۸ نفر (۶۰٪) از زنان تحصیلات زیر دیپلم، ۷ نفر (۲۳/۳٪) تحصیلات دیپلم و ۵ نفر (۱۶/۷ ٪) تحصیلات دانشگاهی داشتند.

جدول ۱: مقایسه‌ی میانگین نمره‌ی ملاک‌های محتوایی و ملاک‌های فرآیندی همسرگزینی هنگام ازدواج و پس از ازدواج با استفاده از آزمون ویلکاکسون

	گروه	میانگین	انحراف معیار	مقدار آماره‌ی آزمون	P-Value
ملاک‌های محتوایی همسرگزینی	قبل از ازدواج	۴۶/۰۳	۶/۹۸	۲/۰۷	۰/۰۳۸
	بعد از ازدواج	۴۷/۵۲	۴/۹۴		
ملاک‌های فرآیندی همسرگزینی	قبل از ازدواج	۴۴/۰۷	۵/۹۷	۰/۴۵	۰/۶۵
	بعد از ازدواج	۴۴/۷۰	۴/۴۳		

جدول (۱) نشان می‌دهد که میانگین نمره‌ی ملاک‌های محتوایی همسرگزینی بعد از ازدواج نسبت به قبل از ازدواج به صورت معنی‌داری بالاتر است (p=۰/۰۳۸). اما، میانگین نمره‌ی ملاک‌های فرآیندی همسرگزینی بعد از ازدواج نسبت به قبل از ازدواج تفاوت معنی‌داری ندارد (p=۰/۶۵).

جدول ۲: مقایسه‌ی میانگین نمره‌ی ملاک‌های محتوایی و فرایندی همسرگزینی مردان هنگام ازدواج و پس از ازدواج با استفاده از آزمون ویلکاکسون

	گروه	میانگین	انحراف معیار	مقدار آماره‌ی آزمون	P-Value
ملاک‌های محتوایی همسرگزینی مردان	قبل از ازدواج	۴۵/۶۳	۷/۸۸	۱/۸۵	۰/۰۶۵

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-13]

	بعد از ازدواج	۴۷/۶۰	۴/۸۳		
ملاک‌های فرایندی همسرگزینی مردان	قبل از ازدواج	۴۲/۲۷	۵/۹۳	۰/۸۰	۰/۴۲
	بعد از ازدواج	۴۳/۵۰	۴/۰۳		

جدول (۲) نشان می‌دهد که میانگین نمره‌ی ملاک‌های محتوایی همسرگزینی در مردان بعد از ازدواج نسبت به قبل از ازدواج تفاوت معنی‌داری ندارد (p=۰/۰۶۵). همچنین، میانگین نمره‌ی ملاک‌های فرآیندی همسرگزینی در مردان بعد از ازدواج نسبت به قبل از ازدواج تفاوت معنی‌داری ندارد (p=۰/۴۲).

جدول ۳: مقایسه‌ی میانگین نمره‌ی ملاک‌های محتوایی و فرایندی همسرگزینی زنان هنگام ازدواج و پس از ازدواج با استفاده از آزمون ویلکاکسون

	گروه	میانگین	انحراف معیار	مقدار آماره‌ی آزمون	P-Value
ملاک‌های محتوایی همسرگزینی زنان	قبل از ازدواج	۴۶/۴۳	۶/۰۶	۱/۰۴	۰/۲۹۷
	بعد از ازدواج	۴۷/۴۳	۵/۱۴		
ملاک‌های فرایندی همسرگزینی زنان	قبل از ازدواج	۴۵/۸۷	۵/۵۳	۰/۱۵۷	۰/۸۷
	بعد از ازدواج	۴۵/۹۰	۴/۵۵		

جدول (۳) نشان می‌دهد که میانگین نمره‌ی ملاک‌های محتوایی همسرگزینی در زنان بعد از ازدواج نسبت به قبل از ازدواج تفاوت معنی‌داری ندارد (p=۰/۲۹۷). همچنین، میانگین نمره ملاک‌های فرآیندی همسرگزینی در زنان بعد از ازدواج نسبت به قبل از ازدواج تفاوت معنی‌داری ندارد (=p۰/۲۹۷).

جدول ٤: مقایسه‌ی رضایت زناشویی و حیطه‌های مختلف آن در زنان و مردان با استفاده از آزمون t-test

متغیر	گروه	میانگین	انحراف معیار	مقدار آماره‌ی آزمون	درجه‌ی آزادی	P-Value
رضایت زناشویی	مرد	۳۳/۹۳	۲/۷۴	۱/۵۴	۵۸	۰/۱۳
	زن	۳۲/۷۳	۳/۲۶			
ارتباطات	مرد	۲۸/۳۳	۳/۹۷	۰/۴۳	۵۸	۰/۶۷
	زن	۲۸/۶۷	۳/۵۷			
حل تعارض	مرد	۳۱/۶۳	۳/۸۴	۰/۶۶	۵۸	۰/۵۱
	زن	۳۲/۲۳	۳/۱۶			
تحریف آرمانی	مرد	۲۰	۳/۵۴	۱/۱۰	۵۸	۰/۲۷
	زن	۱۹/۰۷	۳/۵۶			
کل	مرد	۱۱۳/۹۰	۸	۰/۶۹	۵۸	۰/۴۹
	زن	۱۱۲/۶۰	۶/۵۸			

جدول (۴) نشان می‌دهد که میانگین نمره‌ی رضایت زناشویی و حیطه‌های مختلف آن در زنان و مردان تفاوت معنی‌داری با هم ندارد.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-13]

جدول۵: ارتباط بین رضایت زناشویی و حیطه‌های آن با ملاک‌های همسرگزینی پس از ازدواج

متغیر		ملاک‌های محتوایی	ملاک‌های فرآیندی
رضایت زناشویی	ضریب همبستگی	۰/۰۰۲	-۰/۲۸
	P-Value	۰/۹۸	۰/۰۲۸
ارتباطات	ضریب همبستگی	-۰/۲۱۶	-۰/۱۲۷
	P-Value	۰/۰۹۸	۰/۳۳
حل تعارض	ضریب همبستگی	۰/۱۰۷	۰/۰۷
	P-Value	۰/۸۹	۰/۵۹
تحریف آرمانی	ضریب همبستگی	۰/۱۲۲	-۰/۰۵
	P-Value	۰/۳۵	۰/۷۰
کل	ضریب همبستگی	۰/۰۲	-۰/۰۷۲
	P-Value	۰/۸۸	۰/۵۹

جدول (۵) نشان می‌دهد که تنها بین رضایت زناشویی با ملاک‌های فرآیندی ارتباط معنی‌داری وجود دارد که این ارتباط معکوس است و رابطه هم زیاد قوی نیست (P=۰/۰۲۸ و r=۰/۲۸).

بحث و نتیجه‌گیری

سؤال اصلی این پژوهش این است که آیا بین ارتباط معیارهای همسرگزینی با رضایت زناشویی در بین مراجعین به مرکز مشاوره‌ی ازدواج در شهرستان کامیاران در سال ۱۳۹۶-۱۳۹۵ رابطه‌ای وجود دارد؟

به منظور بررسی سوال فوق از آزمون‌های t-test و ضریب همبستگی پیرسون(در صورتی که شرایط استفاده از آزمون‌های پارامتری فراهم نبود از آزمون‌های من-ویتنی و ویلکاکسون و ضریب همبستگی اسپیرمن) استفاده شد.

نتایج نشان داد که مولفه‌های شیوه‌های همسرگزینی (ملاک‌های محتوایی و ملاک‌های فرایندی) با رضایت زناشویی رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری دارد. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های(۱۳)،(۱۴) و (۱۵) هم‌سو و هم‌جهت می‌باشد.

برگزیدن همسر و ازدواج یکی از مهم‌ترین تصمیم‌ها در زندگی هر فردی است که اگر با شناخت مناسب و مطابق با معیارهای مورد نظر انجام گیرد، می‌تواند نوید یک زندگی پایدار را برای زوجین داشته باشد. در مقابل، تغییرات رخ داده در سطح جامعه و گسترش انتخاب فردی به فرایندهای همسرگزینی نیز رسوخ کرده و انتخابی شدن آن را باعث شده‌است. به طوری که نقشی که افراد در انتخاب همسر خود دارند، بسیار بیش‌تر از گذشته شده‌است و عوامل دیگر مثل والدین، خویشاوندان و غیره نفوذ سابق را ندارند. با این حال، مردان و زنان معیارهای مشابهی برای همسرگزینی ندارند و این معیارها تحت تاثیر جنسیت افراد و ارزش‌های جامعه دارای شباهت یا تفاوت است. تر کیب این عامل و ارزش‌های موجود در جامعه معیارهای مهم و پر کاربرد در امر همسرگزینی را شکل می‌دهد. در این پژوهش سعی شده‌است تا معیارهای همسرگزینی از دیدگاه افراد ازدواج کرده مورد بررسی قرار گیرد و با توجه به ارزش‌های اجتماعی و گروهی جامعه دسته‌بندی مناسبی از این معیارها به دست‌آید.

الیس (۱۹۸۹) انتخاب همسر را یکی از مهم‌ترین تصمیمات هر فردی در دوره‌ی حیاتش می‌داند و برای انتخاب هر فردی ملاک‌ها و معیارهای منحصر به فرد خود را دارد. هر فردی به دنبال انتخاب کسی است که دارای ویژگی‌ها و ملاک‌های مورد نظرش باشد. از این

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-13]

رو انتخاب صحیح و آگاهانه اهمیت بالایی دارد. رضایت و عدم رضایت از زندگی زناشویی به این ملاک‌ها و انتخاب فرد وابسته است. ازدواج نه تنها در سلامت جسمی و روانی فرد موثر است بلکه نقش مهمی در سلامت جامعه نیز دارد. همچنین، خانواده رکن اصلی جامعه است (۱۶).

ازدواج سالم و پایدار، به توازن نیازهای زن و مرد بستگی دارد. یافته‌های به‌دست آمده از پژوهش حاضر نشان می‌دهد که بین رضایت زناشویی مردان و زنان با ملاک‌های همسرگزینی در بعد محتوایی و فرایندی رابطه‌ی معنی‌داری وجود دارد. همچنین در پژوهشی که توسط خانم رفاهی (۱۳۸۷) با عنوان مطالعه‌ی ملاک‌های همسرگزینی و رابطه‌ی این ملاک‌ها با عملکرد خانواده به منظور ارائه‌ی مدلی برای پیش‌بینی موفقیت ازدواج، انجام‌شده نشان داد که زنان بیش از مردان در همسرگزینی به ملاک‌های محتوایی توجه دارند (۱۶). نتایج پژوهش خانم مینو در سال ۱۳۸۹، که به بررسی آموزش مهارت‌های جرات‌ورزی بر رضایت زناشویی زنان دانشجو پرداخته است، نشان داد که آموزش جرات‌ورزی توانسته است بر رضایت زناشویی کلی افراد موثر باشد. همچنین، این آموزش‌ها بر روی زیر مقیاس ارتباطی زناشویی و حل تعارض نیز تاثیر مثبت داشته است و تفاوت معنی‌داری بین دو گروه دیده شد (۱۵).

شیوه‌های همسرگزینی بر اساس دو ملاک انتخابی (محتوایی و فرایندی) پایه‌ریزی شده‌است و از دو برحه زمانی به این ملاک ها می نگرد؛ یکی در هنگام ازدواج و دیگری در حال حاضر که چند سال از ازدواج سپری شده‌است. افراد مختلف با ملاک‌های متفاوت به موضوع ازدواج و انتخاب همسر می‌نگرند. تصور کنید هماهنگی ملاکی (محتوایی و فرآیندی) در یک رابطه‌ی صمیمی و مهم هم‌چون رابطه‌ی زناشویی تا چه اندازه می تواند مؤثر واقع شده و رضایت بالایی برای زوجین به ارمغان آورد. توجه به درون، گوش به زنگ بودن و بالا بودن خود شناسی افراد؛ آنها را تا جایی پیش می برد که برای کلیه‌ی مسائل زندگی چهارچوبی از ملاک‌ها می‌سازند، فرد براساس این چهارچوب برنامه‌ریزی کرده و اهداف زندگی خویش را رقم می زند. رضایت زناشویی به عنوان یکی از مهم‌ترین مباحث مطرح در خانواده‌ها در بسیاری از مطالعات روز دنیا مورد بررسی قرار می‌گیرد. عوامل تاثیرگذار بسیاری برای این متغییر وجود دارد که باعث شده این متغییر به عنوان یک مقیاس در اکثر پژوهش‌های حوزه خانواده به چشم بخورد. به طور حتم هر چه فرد به لحاظ شخصیتی نمره‌ی بهنجارتری بگیرد این ملاک‌ها مشخص‌تر و مقبول‌ترند. چنین فردی با نگاهی هدفمند و روشن به فلسفه‌ی ازدواج می نگرد، علایق وسلایق خود را می‌شناسد و با منطقی هیجانی یا هیجانی منطقی به این میدان پا می‌گذارد. او شریک زندگی خود را به کمک ملاک‌های محتوایی و فرایندی مناسب، ارزیابی می‌کند و تا مطمئن نشده باشدکه ملاک‌های مهم ورود به زندگی زناشویی تامین شده، وارد زندگی مشترک نمی شود. چنین فردی به احتمال کمتری در آینده از رابطه‌ی زناشویی خود احساس نارضایتی خواهد کرد. این دو متغییر به طور حتم توانایی مدیریت و کنترل هدفمند خوبی برای داشتن رضایت زناشویی دارند. می‌توان با فراهم کردن موقعیتی مناسب جهت بالا بردن کیفیت روانی و شخصیتی در افراد و کمک به آن‌ها به منظور شناخت خود و تشخیص نیازها و علایقشان از شکل گیری خانواده‌هایی آسیب‌زا جلوگیری کرده و با داشتن خانواده‌های سالم‌تر و شاد تر، جامعه‌ای در خور ایران داشته باشییم.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-13]

در بیان نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه‌ی همزمان می توان گفت به طور کلی مدل معنی داری به دست آمد. این مدل، ۲۰٪ تغییرات واریانس متغیر ملاک(رضایت زناشویی) را پیش‌بینی می کند. همچنین عامل ملاک‌های محتوایی اکنون پیش‌بینی‌کننده‌ی قوی‌تری برای رضایت زناشویی به حساب می آید. بین ملاک های همسرگزینی ملاک‌های محتوایی در بین نسل امروز جایگاه مهم‌تری پیدا کرده‌است. امروزه افراد خود به دنبال انتخاب و حتی یافتن شریک زندگیشان می‌روند و در راستای یافتن او بیش از هر چیز ملاک‌های خاص محتوایی دارند که فرد منتخبی را از صافی آن می گذرانند. معمولاً افراد ملاک‌های مشخصی را از ابتدا تا پایان زندگی نگه می دارند اما برخی از ملاک‌هایشان در طول زندگی دستخوش تغییر و تحول می‌شود. افراد بعد از گذشت چند سال از زندگی مشترک‌شان متوجه می‌شوند برخی از این ملاک‌ها در دراز مدت تأثیر حیاتی در سعادت و خوشبخت بودنشان بازی نمی‌کنند و برخی ملاک‌های دیگر برای شان با اهمیت‌تر می‌شود که اتفاقاً با قدرت تاثیر بیشتری زندگی آن‌ها را هدف می‌گیرد. در تحقیق حاضر نتایج حاکی از آن بود که بین چهار ملاک مورد ارزیابی به لحاظ زمانی و موضوعی، اکنون ملاک‌های محتوایی این‌جا بیش از بقیه عوامل مقیاس همسرگزینی، رضایت زناشویی را پیش بینی می کند. همان طور که بیان شد با توجه به شرایط مکانی و زمانی عصر حاضر و با عنایت به رشد روز افزون داده‌ها و تغییر دنیای پدیداری با سرعت بسیار زیاد ، خیلی دور از ذهن نیست که ملاک‌های اکنون افراد و بیشتر ملاک‌های محتوایی در این قشر تبیین کننده‌ی رضایت زناشویی زوجین باشد.

محدویت‌ها و پیشنهادها

یکی از محدودیت‌های پژوهش این بود که باتوجه به این که داده‌ها از یک شهر و یک منطقه‌ی آموزشی جمع‌آوری شده‌بود،درتعمیم نتایج آن به سایر مناطق و سایر سازمان‌های آموزشی باید احتیاط شود.

پیشنهاد می شود سیاست‌گذاران دولتی دوره‌هایی را تعریف نمایند که در آن متخصصین مشاوره‌ی خانواده در جهت بالا بردن کیفیت زندگی زوجین و داشتن خانواده‌های سالم‌تر و داشتن جامعه‌ای بهتر آموزش‌هایی را بر اساس مفهوم ویژگی‌های شخصیتی، شیوه‌های همسرگزینی و رضایت زناشویی ارائه دهند.

برگزاری کارگاه‌ها و همایش‌های آموزش پیش از ازدواج برای جوانان به منظور تمییز علایق و سلایق و روشن‌سازی هر چه بیش‌تر ملاک‌های مهم انتخاب شریک زندگی به امید کاهش طلاق و شکل‌گیری خانواده‌های سالم و به دور از مشکل از پیشنهادات می‌باشد.

تصریح درباره‌ی ناهمسانی سودها

مقاله‌ی حاضر برگرفته از پژوهش مصوب در شورای تخصصی پژوهش ۲۳ اسفند ۱۳۹۵ و کمیته‌ی اخلاق پزشکی با شماره‌ی قرارداد ۱۳۹۵/۳۹۹ مورخ ۲۳ اسفند ۱۳۹۵ به کد اخلاق شمارهٔ IR.MUK.REC.1395/399 دانشگاه علوم پزشکی کردستان می‌باشد.

تشکر و قدردانی

بدینوسیله از کلیه‌ی زوجین شرکت‌کننده در این مطالعه و همچنین پرسنل محترم مرکز مشاوره‌ی بیماری‌های رفتاری شهرستان کامیاران سپاسگذاری می گردد.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-13]

References

1- Chen CY Picking and Choosing: The simulation of sequential mate selection process. Paper presented at the Population Association of American 2006. Annual Meeting: Los ANGELES, California, 2015.
2- Amin Kanaani M. Choosing a Spouse and Its Measure: A Study on Married Men and Women in Rasht. Two Journal of Sociology of Social Institutions, Mazandaran University. 2017;3(8):237-64.
3- Sarokhani B. Introduction to Family Sociology. Fifth Edition. Tehran: Soroush, 2016.
4- Biersch, Behrooz (2016). The status of marriage and divorce in Iran. Tehran: Rasa.
5- Mazaheri A, Sadeghi M, Nasrabadi O, Ansarinejad F, Abbasi M. Relationship of styles of marriage with the quality and sustainability of marriage. QJ Strateg Cult. 2009;5(2):55-70.
6- Harding DJ, Jencks C. Changing attitudes toward premarital sex: Cohort, period, and aging effects. Public Opin Q. 2003;67(2):211-26.
7- Minochin S. family and family therapy. Sanaei translation, Tehran: Amir Kabir Publications, 2010: 350.
8- Reahi J; Goodarzi; M; Mirza'i Charrahi M (2012). The study of factors affecting the formation of premarital friendship between girls and boys from students' point of view. Women's Sociology. Third Session, 117: 1 to 133.
9- Kaplan & Saduk, Harold & Benjamin. Summary of Psychiatry Behavioral Sciences / Clinical Psychiatry, Hassan Rafiei and Farzin Rezaee (translators). Tehran: Arjmand Publication, 2012.
10- Olson DH, Fowers BJ. Five types of marriage: An empirical typology based on ENRICH. The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families. 1993;1(3):196-207.
11- Soleimanian AA. Investigating irrational thinking based on cognitive approach to marital dissatisfaction [Master's Thesis]. Tarbiat Moalem University: Faculty of Psychology and Educational Sciences; 1995.
12- Sanei, Bagher. Family and Marriage Measurement Scales. Tehran: Be'sat Publications, 2010.
13- Entezari A (2016) Selection criteria and marital satisfaction criteria, Two issues of gender and family, Second year of issue.
14- SafariPoor N. The Relationship between Personality Characteristics and Marriage Validity with Marital Satisfaction in Cultural Couples, Master's Degree in Family Counseling, Islamic Azad University of Marvdasht Branch, 2015.
15- Nowroozi F, Farahbakhsh K. The Relationship Between Matrimonial Validity and Marital Satisfaction of Married Students of Islamic Azad University, Science Research Center of Tehran, 2nd National Consultative Conference, 2011.
16- Ellis, A (1989). Rational-Emotional. New York. Pergamum.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-13]

Original paper

Surveying the relationship between criteria for marriage and marital satisfaction among clients of marriage counseling center in Kamyaran city, 2016-2017

Yousefi F[1], Rostami CH[2], Moradi M[3], Ardalan A[4], Rezaian K[5]
1-Assistant Professor, Department of Psychology, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.
2- Master of Clinical Psychology, Kamyaran Health Network, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.
3- Master of Statistics, Research deputy of Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.
4- Master of Health Education, Kamyaran Health Network, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.
5- Disease Control department, Kamyaran Health Network, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.
***Corresponding author Tel: ……..** **E-mail**: shahdokhtazadi@yahoo.com

Abstract
Aim and Background: Marriage is the first emotional and legal treaty in our lives. Choosing a spouse is one of the most important decisions we make in our lives. The purpose of this study was to investigate the relationship between matrimonial criteria and marital satisfaction among clients referring to the marriage counseling center of Kamyaran city in 2016-2017.
Materials and Methods: This is a case-control study. The study population included all couples referring to marriage counseling center of Kamyaran city in the first quarter of 2016 who were selected using available sampling method. The participants were given the Preference Criteria of Spouse Selection Inventory (PCSSI) (during and one year after marriage) along with the Enrich Marital Satisfaction Scale. Data were analyzed using T-test and Pearson correlation coefficient
Results: The results showed that the mean score of content criteria for choosing a spouse was significantly higher after marriage compared to before marriage. Also, there was a significant relationship between marital satisfaction with process criteria (P = 0.028 and r = 0.28).
Conclusion: Based on the results and considering the importance of choosing a spouse, it is necessary to hold workshops and conferences on premarital education for young people in order to distinguish interests and clarify as much as possible the important criteria for choosing a partner in the hope of reducing divorce and forming healthy families.
Key words: Spouse selection, Satisfaction, Marriage, Matrimony, Kamyaran.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-13]